

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

19.05.2017 р.

м. Львів

№ 13/03-19рк/к

**Львівський національний
аграрний університет**
вул. Вол. Великого, 1, м. Дубляни,
Жовківський р-н, Львівська обл., 80381

*У порядку статті 46 Закону України
«Про захист економічної конкуренції»*

Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – ЛОТВ АМК України) прийняло до розгляду звернення (*інформація з обмеженим доступом*) щодо питання правомірності встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, які надаються Львівським Національним аграрним університетом (далі – ЛНАУ, Університет) у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області.

З метою з'ясування обставин, викладених у даному зверненні, Відділення надало Університету вимогу про подання інформації від 22.03.2017р. №13/03-172 та від 12.04.2017р. № 13/03-210.

За результатами опрацювання інформації та матеріалів встановлено, що Львівський Національний аграрний університет здійснює надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачам м. Дубляни на підставі ліцензії серії АВ № 518456, виданої Львівською обласною державною адміністрацією 30.05.2011р.

Законом України «Про житлово-комунальні послуги» визначено основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки.

Відповідно до вимог даного Закону:

- комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством;

- виконавець - суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору;

- виробник - суб'єкт господарювання, який виробляє або створює житлово-комунальні послуги.

Відповідно до пункту 5 статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», Виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.

Отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Львівський Національний аграрний університет (далі - Університет) є суб'єктом господарювання.

Визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до вимог Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про захист економічної конкуренції» та «Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку», затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методики) Відділення провело дослідження становища на ринку послуг з централізованого водопостачання і водовідведення для споживачів м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області у період з 01.01.2016р. по 19.05.2017р., які надаються Львівським Національним аграрним університетом.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу щодо визначення становища на зазначеному ринку є:

- суб'єкт господарювання – Львівський Національний аграрний університет, що здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання і водовідведення;

- послуги з централізованого водопостачання і водовідведення для споживачів м.Дубляни Жовківського р-ну Львівської області.

Визначення товарних меж ринку.

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Товаром, у розумінні абзацу 13 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та згідно з пунктом 4 Методики, є послуга з централізованого водопостачання та водовідведення.

Виходячи з вищевикладеного, споживачі м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги у даному населеному пункті, тобто, споживачі можуть скористатися послугами лише Львівського Національного аграрного університету.

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуга з централізованого водопостачання і водовідведення.

Перелік споживачів.

Споживачами послуг з централізованого водопостачання і водовідведення у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області є юридичні та фізичні особи, які

використовують питну воду для забезпечення фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

Львівський Національний аграрний університет надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області, в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні.

Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого водопостачання і водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних мереж у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області, які знаходяться у володінні та користуванні Університету. Споживачі послуг з централізованого водопостачання і водовідведення не можуть через технологічну неможливість отримати послугу у інших географічних межах.

Часовими межами ринку надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення визначено період: з 01.01.2016 по 19.05.2017 роки протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

Бар'єри вступу на ринок на досліджуваній ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання і водовідведення віднесено до сфер діяльності суб'єктів природних монополій.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва та надання зазначених послуг конкуренція на ринку відсутня: Львівський Національний аграрний університет є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послуги з централізованого водопостачання і водовідведення у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області, в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, які знаходяться у його володінні та користуванні. Відтак, у споживачів послуг з централізованого водопостачання і водовідведення у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області альтернатива відсутня.

Аналізуючи ринок послуг з централізованого водопостачання і водовідведення у часових межах: з 01.01.2016 та 19.05.2017 років у м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області встановлено, що у вищезазначених територіальних та товарних межах ринку Львівський Національний аграрний університет працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

Враховуючи вищенаведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Львівський Національний аграрний університет містить ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, в межах водопровідно-каналізаційних мереж, що знаходяться на його балансі та обслуговуванні і розташовані на території м. Дубляни Жовківського р-ну Львівської області, із часткою 100%, у часових межах з 01.01.2016 по 19.05.2017 роки.

За результатами проведеного аналізу наданих на вищевказані вимоги Університетом матеріалів та документів (лист від 05.04.2017р. № 01-31-15-491 та від 24.04.2017р. № 01-31-15-557), ЛОТВ АМК України встановлено наступне.

Рішенням виконавчого комітету Дублянської міської ради від 08.02.2017р. № 7 «Про затвердження тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, які надаються ЛНАУ» (далі – Рішення № 7), затверджено тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, які надаються ЛНАУ:

- з приладами обліку: водопостачання - 10,67грн./м³ (з ПДВ), водовідведення – 9,15грн./м³ (з ПДВ), а також для інших споживачів – підприємців, організацій і т.п. Полив садових та присадибних ділянок (для ділянок площею 100м.кв.) норма витрати води 1,8 м³ – 19,07грн.(з ПДВ);

- без приладів обліку - водопостачання - 10,60грн./м³ (з ПДВ), водовідведення – 9,07грн./м³ (з ПДВ), а також для інших споживачів – підприємців, організацій і т.п.

Для мешканців с. Малі Підліски, вул. Черновола, 37, 37А та с. Ситихів, для господарсько-побутового обладнання - 10,60грн/м³ (з ПДВ) водопостачання.

Зазначаємо, що відповідно до частини 2 статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг **і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів.**

Статтею 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить, зокрема, встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги відповідно до закону.

Згідно з статтею 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» *до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать, встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на побутові, комунальні* (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

Слід зазначити, що розрахунок тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення здійснюється відповідно до Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011р. № 869 (далі – **Порядок №869**), який визначає механізм формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках, які проводять господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.

Порядком № 869 передбачено, що формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення здійснюється з урахуванням витрат за кожним видом ліцензованої діяльності, облік яких ведеться ліцензіатом окремо.

Згідно з Порядком № 869 розрахунок тарифу на централізоване водопостачання та водовідведення здійснюється на підставі, зокрема, фактичних та прогнозованих обсягів централізованого водопостачання та водовідведення з урахуванням укладених із споживачами договорів (населення, організації, підприємства).

За результатами аналізу наданих Університетом розрахунків собівартості послуг з водопостачання та водовідведення згідно з порядком формування тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення на 2017 рік (з приладами обліку/без приладів обліку) встановлено, що дані розрахунки проведено з порушенням вимог Порядку № 869, в частині розподілу:

- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати розподіляються між видами діяльності пропорційно прямим витратам;
- адміністративні витрати розподіляються між видами діяльності пропорційно виробничій собівартості;
- витрати на збут послуг з централізованого водопостачання та водовідведення розподіляються між видами діяльності пропорційно виробничій собівартості.

Крім того, Відділення встановило, що при проведенні розрахунку тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення Університетом до складу загальновиробничих витрат (загально-змінних та розподілених) включено витрати на оплату послуг та оплату газопостачання, до складу витрат на збут (на надання послуг з водопостачання та водовідведення/з приладами обліку/, включено **«витрати на обслуговування і перевірку будинкових приладів обліку, що знаходяться на балансі комунального підприємства»**.

Зазначаємо, що Порядком № 869 визначено, що до складу витрат на збут включаються витрати, зокрема, **на проведення планових періодичних перевірок, обслуговування і ремонт квартирних засобів обліку холодної води**, у тому числі їх демонтаж, транспортування та монтаж після перевірки, розпломбування та опломбування, а також витрати на формування обмінного фонду квартирних засобів обліку холодної води, або **витрати на періодичну перевірку, опломбування, обслуговування та ремонт (включаючи демонтаж, транспортування і монтаж) засобів обліку води, які є власністю ліцензіата**, до складу змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат – включення витрат на оплату послуг з газопостачання - не передбачено.

Отже, вищенаведене свідчить, що Університетом розрахунки тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення проведено без дотримання вимог Порядку № 869, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів даних послуг у м. Дубляни.

Такі дії Львівського Національного аграрного університету містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, у вигляді дії Університету (розрахунки тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення проведено без дотримання вимог Порядку № 869, із внесеними змінами), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції та усунення причин, що їм сприяють, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення

Антимонопольного комітету України надає Львівському Національному аграрному університету обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії Львівського Національного аграрного університету, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачені пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, у вигляді дії Університету (проведення розрахунків тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення без дотримання вимог Порядку № 869, із внесеними змінами), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (частина 1 статті 13 названого Закону).

2. Усунути причини появи ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладених у пункті 1, шляхом приведення розрахунків тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у відповідності до вимог Порядку №869 та подати у двотижневий строк до органу місцевого самоврядування м. Дубляни для прийняття відповідного рішення.

Строк виконання - 60 днів з дня отримання рекомендацій ЛОТВ АМК України.

Повідомити про розгляд Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України *протягом десяти днів з дня їх отримання.*

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органу місцевого самоврядування, якому вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії

А. Басараба